

land zusterben ist es vielen, für das Vaterland Geschäfte zu machen... Es ist unbedingt jedem Unternehmen erlaubt, auf seine Eigenschaft als deutsches Unternehmen und auf die Wiegenschaft seiner Erzeugnisse als deutsche hinzuweisen und vom Kauf ausländischer Ware allgemein abzuraten... Keinesfalls kann es aber richtig sein einen Mitbewerber zutreffend oder unzutreffend, als Ausländer zu brandmarken und ihn damit wettbewerblich zu verfehlen. Das verstösst nicht nur gegen alle Grundsätze des Wettbewerbsrecht, sondern auch gegen die dürftigste praktische Vernunft. Ein Land, das, wie Deutschland, mit seiner Ernährung und mit den wichtigsten Rohstoffen aufs Ausland angewiesen ist, dessen Angehörige besonders stark im Ausland gewerblich tätig sind (stärker als umgekehrt), darf unmöglich das Ausland wettbewerbsrechtlich zurücksetzen... Das Wäre der Todesstoss für den lauterem, d, h, sachlichen Wettbewerb... Den Gerichten sind die bestehenden Gesetze Richtschnur und nicht politische Erwägungen... Das einzige, was die Vertreter solcher Meinungen — sehr gegen ihren Willen — erreichen können, ist die Untergrabung des Vertrauens des Auslandes in die deutsche Rechtspflege... Es ist jetzt leider üblich, dass sich die nackte Selbstsucht hinter dem Satz verbirgt. „Gemeinnutz geht vor Eigennutz. Beruft sich jemand auf diesen wahrhaft grundlegenden Satz neuer Rechtsauffassung, so muss man scharf mit der Laterne dahinter leuchten... Der wahre Gemeinnutz hat den Vorteil des ganzen Volkes im Auge; der aber verlangt Schutz des Ausländers, damit nicht der Deutsche im Ausland schutzlos wird. Nicht das ist wichtig, dass Schmidt mehr Schreibmaschinen eigener Erzeugung verkauft; viel wichtiger ist, dass die deutsche Ausfuhr möglich bleibt, und dass damit das deutsche Volk sich wirtschaftlich entwickeln, ja leben kann.“

Baumbach mindenkör temperamentumos; olykor szarkasztikus megjegyzései teljesen helytállóak, mentesek minden egyoldalúságtól és élesen különítik el az e téren megengedhetőt attól, ami már minden körülmények között átcsap a versenytisztességszabta határokon túl. A szempontok, amelyeket Baumbach kifejtett, igényt tartanak arra, hogy nálunk is teljes érvényesülésre találjanak.

B. S.

Végrehajtás megszüntetése jogerős feloldó határozat alapján. A Polgári Jog idei 7. számában e címen dr. Pályi Károly érdekes, alapos szemlét írt. Az idézett törvényhelyekből vont következtetéseit de lege lata nem osztom.

Előrebocsájtom, hogy az előzetes végrehajthatóság intézményét megszorítandónak és csak a legszükségesebb esetekre korlátozandónak tartom de lege ferenda. Amennyire szükséges,

hogy az előzetes biztosításra irányuló jogintézmények kiépíttessenek, annyira veszélyes az anyagi igazság szempontjából a felperes előzetes kielégítése, mielőtt bizonyosak lennének abban, hogy az az ítélet, melynek alapján a kielégítés megtörtént, vagy melynek alapján kielégítési végrehajtást, esetleg árverést fogyanatosítanak, megállja-e helyét, nem fogja-e a felsőbíróság megváltoztatni. Mégis olyan esetekben, hol felperes kielégítése különös sürgősséget követel, vagy ahol a jogviszony természete megkívánja a gyors lebonyolítást, szükségből fenntartandó az intézmény. Ilyen esetek a tartási, munkaügyi igények, ahol a követelés kielégítése felperes életfenntartását van hivatva biztosítani, vagy bérleti viszonyból eredő visszabocsájtási, vagy ingó kiadása iránti követelések stb. Határozottan helytelenítem és eltörölnöndőnek tartom azonban a pertárgy értékére való tekintettel az előzetes végrehajthatóság kimondását. Antiszociális dolog, hogy a kisösszegű ügyek, melyeknek helyes elbírálását jogorvoslati korlátozásokkal úgyis megnehezítik, másoldalról még külön előzetes végrehajthatóság alá essenek. Egy bizonyos értékhatárig az alperes nem élhet jogorvoslattal, ha az ítéletet helytelennek tartja, más esetben van ugyan már jogorvoslat, de fellebbezésre való tekintet nélkül fizetnie kell, esetleg árverést tartanak ellene, vagy szoros zárral teszik tönkre, úgy, hogy sok esetben az anyagi igazságot diadalra juttató másodbírói ítélet a fellebbezőre nézve már csak erkölcsi elégtétel marad.

E kitérés után de lege lata, helyesnek tartom azt a gyakorlatot, mely a felsőbíróságok jogerős vagy nem jogerős feloldó határozatát nem a Ppé. 38. §-ának a végrehajtás megszüntetésére, vagy korlátozására irányuló, hanem a Ppé. 42. §-ának halasztó hatálya alá vonják. Nem véletlen az, hogy míg a Ppé. 38. §-a nem említi a feloldó határozatot, addig a Ppé. 42. §-a a többi nem jogerős megváltoztató és hatályon kívül helyező határozat mellett külön említi.

Helyesen jegyzi meg dr. Pályi Károly, hogy a fellebbezési bíróság feloldó határozata (Pp. 504. §-a) nem azonos a felülvizsgálati bíróság feloldó határozatával (Pp. 543. §.). Míg a fellebbezési bíróság csak bizonyos taxative felsorolt alaki jogszabálysértések esetében hozhat feloldó határozatot, addig a felülvizsgálati bíróság minden esetben, mikor a tényállás vagy a bizonyítás olyan kiegészítésére van szükség, amelyet saját maga meg nem állapíthat, illetve nem fogyanatosíthat, feloldó határozatot hoz, még pedig végzés formájában és mindkét esetben az alsóbíróságot további szabályszerű eljárásra és új határozat hozatalára utasítja. A Pp. indokolása szerint a fellebbezési bíróság feloldó határozatainak körét azért szorították meg, hogy a fellebbezési bíróság, mely új tényeket állapíthat meg

és új bizonyítékokat maga is felvehet, lehetőleg maga bírálja el az ügyet és ne hárítsa el magától a döntést. A felülvizsgálati bíróság azonban már nem ténymegállapító bíróság, tehát itt helyesebb az ügyet a fellebbezési bírósághoz visszaküldeni. A felülvizsgálati bíróság feloldó határozata folytán a másodbírói ítélet előtti állapot áll helyre és új tények úgy hozhatók fel, mint a fellebbezési eljárásban. (Így J. H. I. 365., 503. stb.) Ez azonban nem jelenti azt, hogy a fellebbezési bíróság határozata végleg hatályon kívül van helyezve, vagy egyáltalában hatályon kívül van helyezve. Még bizonytalan, hogy mi lesz a döntés. Tulajdonképen csak az eljárási anyag kiegészítéséről van szó. Átmeneti és nem érdemi határozat. „A felülvizsgálati bíróság részéről az ítélet feloldása esetében elfoglalt és az alsó-bíróságokra kötelező álláspontnak az ítélt dologgal egyenlő hatály nem tulajdonítható.” (Bp. T. 1901. III. 21. I. G. 322/1900.) A feloldás végzéssel történik és mint az eljárás során hozott végzés ellen, felfolyamodás nem használható. (K. Pk. V. 278/1926.) A hatályon kívül helyezési esetben más a helyzet, ott tulajdonképen nincs is szabályszerű ítélet, mert az egyik fél nem volt megfelelően perbevonva, nem is vett részt az eljárásban.

Az intézkedés értelmét megvilágítja a biztosítási végrehajtás hatályáról rendelkező, a VT. 234. §-a, melyet a Ppé. 53. §-a módosított. Ez határozottan kimondja, hogy a biztosítási végrehajtás hatályban marad akkor is, ha a per során a felső-bíróság feloldó végzést hoz, (nem említi, hogy jogerős vagy nem jogerős), vagy nem jogerősen (itt már említi!) megváltoztató határozatot hoz. Úgy a biztosítási végrehajtás esetében, mint a Ppé. 38. §-a esetében az a döntő, hogy a végrehajtás alapját képező határozat érdemileg és végleg hatályon kívül van helyezve, megdőlt. Ha azonban ideiglenesen a per során közbülső határozatok keletkeznek, melyek átmenetileg érintik az alapul szolgáló ítélet hatályát, de még az a határozat újabb ítélettel helyreállítható, akkor csak a Ppé. 42. §-ában foglalt halasztó hatálynak van helye. Mivel alperes védekezését bizonyos mértékben az újabb határozat igazolja, egyelőre árverést a törvény nem enged ellene fogatosítani. Ha azonban „a végrehajtás alapjául szolgáló határozat rendelkezését bírói határozat visszaállítja, a végrehajtást folytatni kell”. Ez a visszaállítási lehetőség feloldó végzésnél is előfordulhat és sokszor elő is fordul, akár jogerős, vagy nem jogerős a feloldó határozat, de mint láttuk, az ilyen feloldó végzés ítélt dolog erejével nem bír és felfolyamodással meg nem támadható, tehát a jogerős és nem jogerős megkülönböztetésnek nincs is helye.

Ifj. dr. Szigeti László.